بخشلاور لالام

عبدالله آهنگری

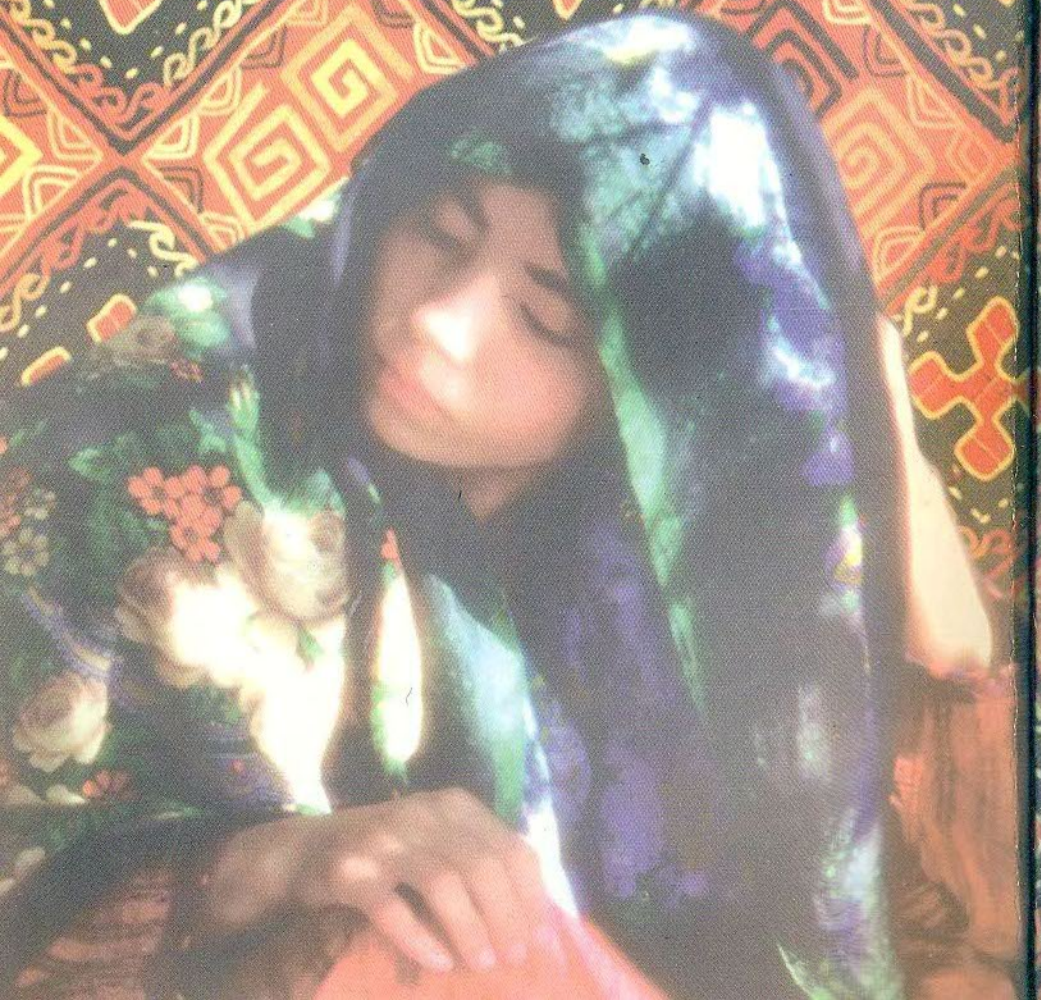

بخشلاور لالام
عبدالله آهنگری

مؤسسه فرهنگی و انتشاراتی مختومقلی فراغی
آدرس : گرگان - خیابان شهید بهشتی - بهشت ۱۷ تلفن : ۰۱۷۱-۲۲۴۳۵۵۰

بخشلاور لالام

عبدالله آهنگری

زمستان ۱۳۸۳

آهنگری ، عبدالله
بخشلاورلالام / صاحب اثر عبدالله آهنگری؛
ویراستار: اراز محمد سارلی - گرگان : مختومقلی فراغی ، ۱۳۸۳.
فهرست نویسی براساس اطلاعات فیپا ت .
۱- شعر ترکمنی – ایران – قرن ۱۴ . الف – عنوان .
۳ب۹آ/۳۳۴ PL ۸۹۴/۳۶۴۱
۱۳۸۳
کتابخانه ملی ایران ۸۳-۷۱۱۱ م
شابک :۶-۵۷-۷۹۹۱-۹۶۴
ISBN : 964 – 7991-57-6

نام اثر: بخشلاورلالام

صاحب اثر : عبدالله آهنگری

ناشر: مؤسسه فرهنگی و انتشاراتی مختومقلی فراغی (سارلی)

نوبت چاپ : اول – زمستان ۱۳۸۳

تیراژ : ۳۰۰۰

قطع : رقعی

قیمت : ۸۰۰ تومان

آدرس : گرگان خیابان شهید بهشتی – یهشت ۱۷ روبروی بیمارستان دزیانی
تلفن ۰۱۷۱-۲۲۴۳۵۵۰

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
استغفار	۵
بولسا بولسین پول بولسین	۸
مومن بولسانگ مسلم بولسانگ	۱۱
حکایت: ملک‌چا یر برسنگ یر ایه‌سین یردن چیقار	۱۳
حکایت: بر ناخلف اوغول دوغماسا یاخشی	۱۹
یارامازگیم	۳۳
قرری لیق	۳۶
بر نامردینگ دویغی‌سی	۴۰
گورگیلی انا	۴۱
حکایت حیله‌گر اُز حیله‌سینه جولاشار	۵۵
انا دلی	۶۰
حکایت: کوب طمع‌چی آچ قالار	۶۱
گُریب‌لیک	۶۷
یوریمیان شئ	۷۰
قاررى‌لیق	۷۱
یتیم قاررى	۷۱
تظاهرلیق	۷۱
سلام برمک و سلام آلماق	۷۲
اسلامینگ ارکانی، ایمانینگ شرطلری	۷۳
قش فصلی	۷۴
گونگلیمه آود	۷۵
تابشرغی: قیَش تایغی سی اوچون	۷۶
تابشرغی	۷۷
یالانچی دنیا	۷۸
غریبنگ حالی قیش گونلرنده	۷۹
اوغلان یادی	۸۰
آغز برلیگینگ پیداسی و فضول‌لقینگ جزاسی	۸۳
خطاب به جوانان	۹۲

مقدمه

این کتاب دومین اثر شاعر گرانقدر عبدالله آهنگری است . کتاب اول ایشان با عنوان ((سلام سانگاآرقا داغیم)) با استقبال خوب مشتاقان شعر ترکمن قرار گرفت. بدنبال آن تصمیم به انتشار این کتاب گرفتیم . ((بخشلاور لالام)) که بر گرفته از یک شعر طنز است بیانگر نگاه تیز و نقادانه شاعر درباره مسائل اجتماعی جامعه ترکمن ها می باشد . او در این کتاب سراسر پندآموز و روشنگر به ابعاد مختلف رفتارهای اجتماعی ، فرهنگی و اخلاقی مردمان عصر خویش پرداخته و با اعتقاد به ضرورت تحول پایداری به ارزش ها و باورهای دیرین را به خواننده القا می نماید .

ما امیدوار هستیم بدنبال انتشار این مجموعه اشعار چاپ کتاب دده قورقورت یا قورقوت آتا ترجمه شادروان عبدالقادیرآهنگری بزودی به انجام رسد و این خدمت فرهنگی مقبول علاقمندان فرهنگ و تاریخ این مرز و بوم قرار گیرد .

در پایان ضمن توصیه به مطالعه این مجموعه اشعار طول عمر و تداوم سلامتی را بر سراینده این اثر از خداوند منان خواستارم .

حاج عبدالجلیل آخوندزاده

دیماه ۸۳ – گرگان

استغفار

شیطانا لعنت آیدیب الله آدین توتاین
رحمت‌لی درگاهندن من استغفار اداین

شکر ادیب درگاهندن مغفرت استیارین
اول رحمت‌لی رحیم‌دان من رحمت استیارین

اول خالق بی‌همتا اوننگ شریکی یوق دور
اول دورحیّ لایموت اول موجود بر حق دور

سندن مدد استیارین ای خالق مددکار
یکه سنگا یالباریان من بنده گناه‌کار

سندن مدد بولماسا هایسی قافا باراین
سندن باشقا کیمیم بارمن کیمه یالباراین

دوغری حقیقت یول‌دان ساوماوری سن منی
رحمت‌لی درگاهنگدن قاوماوری سن منی

اول شیطاننگ شریندن سنگا پناه گتردیم
حمد و ثنا اوقیب تسبیح آیدیب اوتیردیم

حمد و ثنا آیتماق درگاهینگه یاراشار
گنه‌کار بنده‌لرینگ رحمتنگه قاراشار

باش وقت تکبیر آیدیب قائم بولسام نمازا
الله آدین ذکر ادیب دورسام راز و نیازا

رمضان روزه‌سینی توتا بلسم جای‌بجای
قبول اَدَورسین دیب یاراداں بر خدای

ایه بولسام بر وقت یتشن حلال مالا
ذکاتنی چیقاریب صرف اتسم حلال یولا

الله عنایت اتسه کعبه‌نی طواف اتسم
حجر الاسودی ایسغاب آلتین حلقانی توتسام

رسول الله مرقدین باریب اتسم زیارت
خاتم الانبیاءدان طلب اتسم شفاعت

الله قوللیقیندادور سان‌دان آرتیق فرشته
فرشته‌لر مامموردور هر امرده هر ایش‌ده

سن رحمان سن رحیم سن مهربان سن رئوف سن
سن علّام سن عالم سن علام الغیوب سن

عیبم اتمه آشکار سن ستارالعیوب سن
گناهیمی عفو ایله سن غفارالذنوب سن

کرم‌لی درگاهینگدن دلیارین یا اله
روسیاه اتمه منی اول وقت یوم‌الجزا

منکر نکیر جوابین منگا آسان اَدَوَر
ایمان نورین یُرک‌ده اَدَوری منوّر

همیشه یادا سالیب دلیم‌ده استغفرالله
لااله‌الاالله محمّد رسول الله

رحمت اتسین منگا دیب قدرتلی قادر الله
سوزینی تمام ادیار بو گنه‌کار عبدالله

بولسا بولسین پول بولسین

تعصیب نامه قوم نامه خویش نامه
بولماسا بولماسین پول بولسا بولیار
اولی نامه اورتا نامه یاش نامه
بولماسا بولماسین پول بولسا بولیار

قارشیم‌دا اوتیریب بد سوز دیسه‌لر
ایجگمی الدن قافیب ایسه‌لر
تیغ بلن اندام‌می یرتیب قیسالار
قیسالار قیسین‌لار پول بولسا بولیار

یُزیمه چکسه‌لر قرا کومری
الیمه باسسالار قزغین دمری
باشیمه اُرتسه‌لر بر پورسی دری
اُرتسه‌لر اُرتسین‌لر پول بولسا بولیار

منینگ عزیز گُریانیما سَوْسه‌لر
دوغانیمی اُز یانیمدان قاوسالار
گُزمینگ آلیندا دفیب چَوْسه‌لر
چوسه‌لر چوسین‌لر پول بولسا بولیار

قارشیما گلیب ده یامان سوز دیسه
گچلگه یولیما هم تکن قویسا
اندامیم یارالاب دریمی سویسا
سویسالا سویسن‌لار پول بولسا بولیار

یامان‌لاسا قبیله‌می ایلیمی
قارشی چیقیب آچابلمن دلیمی
چون عزیز گوریارین همه‌دن پولی
نامه دیسه دیسن پول بولسا بولیار

پیدا بارمی دوغان قارداش ایلنگدن
پیدا بولار الینگداکی پولینگدان
آزدرسین توزدرسن دوغری یولینگدان
آزدرسین توزدرسین پول بولسا بولیار

هی منگا دیارلار اجل‌دا بار دور
بار جق یرینگ قارانقی‌دور هم داردور
منکر و نکیرینگ کُتگی زوردور
بولسا بولسین منگا پول بولسا بولیار

توتان بولینگ ترس دیب ایل منگا گُلسین
گولسه‌لر گولسین‌لر منگا پول بولسین

دوستیم یاریم قاریندا شیم پول بولسین
نامه بولسا بولسین منگا پول بولسین

الله اُزی توفیق برسین بولارا
بنده بولیان‌لارا ال داکی پولا
توبه ادیب گلسین حقیقت یولا
دیمسین‌لر بولسا بولسین پول بولسین

بو دنیانینگ اوینی کوب‌دور بلنمز
پول مدام‌لیق دیب اینانیب بولماز
عبدالله دیر گچن اوریلیب گلمز
پس دیمک یاراشماز بولسین پول بولسین

مومن بولسانگ مسلم بولسانگ

یادینگا سال گچینگی — مومن بولسانگ مسلم بولسانگ
ناحیل ایب ایچننگی — مومن بولسانگ مسلم بولسانگ

داشینگدان اونگ ایچینگ بَزَه — یالچی بولیب قالما یُزه
دوغری بول باق دوغری سُوزه — مومن بولسانگ مسلم بولسانگ

کب گزدرمه ایکی آرادا — بلیب دشمه ضلالتا
اوتیر فکرات بو باره‌دا — مومن بولسانگ مسلم بولسانگ

هرگز نمّام چیلیق اتمه — بلیب شیطان یولین توتما
تفاوت‌سز بولیب یاتما — مومن بولسانگ مسلم بولسانگ

اگری بلن اورتا قاراشما — هرنا حقا اُزینگ قوشما
حقیقت‌دان آرا آچما — مومن بولسانگ مسلم بولسانگ

پسینگ پسی یالنجی[1] لیق — گنانگ اولسی یالانچی‌لیق
بولماسین شو ایکی قیلیق — مومن بولسانگ مسلم بولسانگ

---

۱ - تملّق

نمـــاز دور دینـــیگ ســـتونی
جای‌لی جای‌لی اوقی اونی
بتـــر یـــنگل تـــوتما مونـــی
مومن بولسانگ مسلم بولسانگ

جـایلاش ســودا بالـیق یالـی
جـــوقجالاما طاویـــق یالـــی
بـــولما بیلـــی دَوِک یالـــی
مومن بولسانگ مسلم بولسانگ

نمازینگـــی اَومـــان[1] اوقـــی
واجبنـــی قـــویمان اوقـــی
ســـنت‌نـــی دَوْمـــان اوقـــی
مومن بولسانگ مسلم بولسانگ

کـم‌لـیک گلمـز سـوراماق‌دان
کمینگ بولسـا بـر سـفق‌دان
خیـر چـیقماز ماخـتانماق[2]دان
مـومن بولسانگ مسلم‌بولسانگ

حـــذر اتگـــین دلـــنمک‌دن
اولـــی گُـــریب یالـــنماق‌دان
ال ارقاســـین یالامـــاق‌دان
مومن بولسانگ مسلم بولسانگ

مـومن‌لـیک‌ده مسـلم‌لـیک‌ده
شـرط‌لـر بـاردور بـولار حـق‌دا
فکـــرات دورمیشـــا بـــاق‌دا
مومن بولسانگ مسلم بولسانگ

هـــر عملـــه حســـاب بـــاردور
یاخشـی ایشـه ثـواب بـاردور
اگـر گتسـنگ عـذاب بـاردور
مومن بولسانگ مسلم بولسانگ

---

۱ – حاولیقمانی

۲ – قابارماق

بولسـانگ سـن اهـل صـداقت
تابشریلســـا بـــر امانـــت
اتمگـــین هرگـــز خـــیانت
مومن بولسانگ مسلم بولسانگ

منـنگ یالـی بلـیان یـوق‌دور
دیمـــه بـــیله بـــو ناحـــق‌دور
بلـــیان‌لار ســـندن آرتـــیق‌دور
مومن بولسانگ مسلم بولسانگ

مـومن بولسـانگ خیـرینگ یتر
مسـلم بولسانگ حق دیب اوتیر
ناحـق‌دان قـاج حـق ایـش بتـر
مـومن بولسانگ مسلم‌بولسانگ

صـبرلی بـول واخ پـول دیمـه
شـک‌لـی زادی هرگـز ایمـه
اندجـــیک زادا اینجـــیما
مومن بولسانگ مسلم بولسانگ

حکایت: ملک‌چا یر برسنگ یر ایه‌سین یردن چیقار

اوبـــا بولـــیب یغنانـــیب
همـــه‌میـــز دل بـــریکدیک
اوبامیـــزینگ یـــرینـدن
بـر ملـک‌چـا یـر بـردیک

ایلکـی گلـدی فلـک‌چی
ادب بلـــن مَـــلْ یالـــی
حـــرمتلادی بزلـــری
قافـی‌داکـی قـول‌یالـی

هـــر بیریمـــز گـــر نـــاره
جـان جـان دیـب کـبلدی

جان اُستنه جان قویب ینه بر جان سبلدی

هر بر کسی گورنده سلام دیب انگلیار
شیله بر آنگلیان‌دور مانگلائی دیزا دگیار

هر بر کفی کبلانده گولمجریب میلغیار
شیله‌ده بر میلغیار دیرسینگ اوتانجی‌بار

امانت‌دان آغزاسانگ اُزیندن اونگ دوغری یوق
حسابا دوغری بولیب کیشی حقین اینوق

هر گونده یا گون‌آشا اوبامیزا گلردی
قافی‌قافی آیلانیب حال‌دان خبر آلاردی

اوبا خلقینگ بوکیشا انیاندیلار باری‌سی
اینمانماق‌دا باشقا نامه اونگ چاره‌سی

فرشته‌لره دنگلاب دوران وقتی اُزینی
دال‌دیب بولارمقا اونگ آیدیان سوزینی

***

هوا کُشیب اوغرادی تومیسنگ قزغینی گچدی
گویزینگ‌ده فصلی گلیب اکیش وقتی یتشدی

هوادا چگر کلابدی یره شبنم چُکبدی
اوبانگ دایخان‌لاری اکیش‌دیب چیقیب‌دی

ملک‌چینگ تراکتوری گُرگُر ادیب ایشلدی
اول بللنن یرلری آغدراماغا باشلادی

بریلن یردن آرتیق سُریب دور اول ملک‌چی
باشقا یرلره‌ده گیریب‌دور اول ملک‌چی

مونی بلیب گلدیلر اوبانگ یر ایه‌لری
آرالاریندان چیقیب بیری باردی ایلری

دیدی بریلن یردن آرتیق سُریب دورسنگز
باشقا یرلره‌ده سُریب گیریب‌دورسنگز

جواب بردی بولارا شوندی گیدینگ گورارین
سزینگ جوابنگزی صونگرا بر وقت برارین

ایندی حیله اتماگه بر خبرچی گرگ‌دور
اونگ گیدن یولیندان اول هم کتمک گرگ‌دور

گرُن آدم‌لارینی گز آستنه آلاردی

هر بر آدمی گُرسه بر گُررینگ‌دش بولاردی

کفیندن هم سوزیندن آنگلاب بلجک بولاردی
اُزینه بر اوغرداش اول بلّه‌جک بولاردی

آخردا بیری بلن بولیب‌دی اول گُریّنگدش
بلدی اول اُزی بلن بولجق بتر اوغرداش

مونگ یالچی‌لیقنی اُران بتر خوش گُردی
اُزینه یار توتنیب کوب ایشلره بیوردی

***

اوبانگ دایخان‌لاری بر مکانه اُیشدیلر
هر یاندان گُرینگ آچیب اوتیریب گُرلشدیلر

ملک‌چی‌نیگ اُزیندن آرتیقماچ سُررندن
باشقا یرلره‌ده اَسگرمانی گیررندن

بو باره‌دا اوتیریب گُررینگ اتدیلر شیله
دیدی‌لر مونگ ایشی بولسا گرگ بر حلیه

دیدی‌لر اولقی‌دان یُزی ساویق گُریندی
بز مونگ قارشی‌سندا چاره‌اتملی ایندی

بولاریگ آراسیندا اول یالچی اوتیریب‌دی
ادیلیان گُررینگ‌لره قولاغینی گریب‌دی

یالچی دیدی سوز باشلاب هنوز ناامید بولمانگ
بر یالنقشلیق بولان‌دور اونی حیله‌چی بیلمانگ

یوق بولسا گرگ حیله اول کیشی‌نگ گوننده
حرمتنی ساقلانگز ینه بولسا اویننده

برجه قارش یرینگز گتسه گتسین قوی گتسین
بلکم اونگ درگنه سزه کمکی یتسین

یالچی‌دا بو آرا دا اُزایشنی بتردی
ادیلن گُررینگ‌لری باریب اونگا یتردی

بولاردا دارغادیلار آیاقا قالان بولمادی
یردن نامه خبردیب خبر آلان بولمادی

***

یالچی خبر برنده یالچی لیقینی تانیدی
آرقاسنی سیفالاب منگا گرگ سن دیدی

حاضر منگ بو یرده
بو یرلرینگ باریـنا

یالچا دیدی خبرچیم
سن سالغین‌نی بر منگا

دیدی اوبانگ یرلری
سُریب باشارسانگز

یواش یواش ایلرلاب
بو یرلر مننکی دیب

اوبا آدم‌لارنینگ
مونگ پالندن قورقیب

دیزا چنلی انگلیب
حال‌لاردان خبر آلیب

تلکی گیمندن چیقیب
خلقینگ یرلرینی دولاب

اول یالچی سبب بولیب
شول سبب‌لی ملک‌چی

موندان بیلاک ایشیم بار
بولارین من اختیار

یُری منگا خبر بر
منگا گرگ قوی یر

اووچ‌دان توتما قوی یر
سننگ دردینگه دگر

کوب یره اوجال چکدی
داشینا قازیق تیکدی

سس چیقمادی بیرندن
بیزار بولدی یرندن

قارشیمزدا مل بولیان
قافی قافی آیلانیان

باشیمزا شیر بولدی
یورت‌ده بزه دار بولدی

المیزدان یر گیتدی
اتجک ایشینی اتدی

گچنلرینگ آیدانی
ملک‌چا یر برسنگ

اینها بیر یاخشی شعار
ایه‌سین یردن چیقار

حکایت: بر ناخلف اوغول دوغماسا یاخشی

آبرایلی آدلی سخی بر کیشی
خیر ایش اتمک‌دی همیشه ایشی
خیر ادردی غیریبا هم مسکینه
گُزلاردی همیشه یاقینی داشی

ایلینگ آراسیندا سیلاغی کوبدی
یُرگی کینه‌سیز نیتی پاک‌دی
عیال بلن بر ایکی‌سی بر اُی‌ده
قیزدان اوغول‌دان اولادی یوق‌دی

الله دان بر اولاد ایسلاب گزردی
نذر آیدیب راز ونیاز ادردی
گاه اوتیریب ایکی دیزین قوجاقلاب
اولادسزلیق تایدان غما گیدردی

عیالی گوْره‌دن ایذالی بولیار

اونی التب بر طبیبه باقدیریار
طبیب اونی یاخشی باقاندان صونگرا
بللی بولیار گوره‌سنده چاغا بار

طبینگ آیدانسا کوب بگندیلر
بگنه بگنه اُیه گلدیلر
یاقین قونقشی‌لارنی چاغریب اُیه
خوشلیق ادیب نقل نبات بردیلر

دورا دورا گونلر گچدی آی گچدی
بلمیارین گویز وقتی‌دی یاقش‌دی
بی‌مزالیق ادیب بر گون عیالی
اوغلان دنیا اینمک وقتی یتشدی

کیشی اونی زایشگاهه گُتردی
التب اونی زایشگاه‌ده یاتیردی
قیزمقا اوغل‌مقا دیب فکره گیدیب
اُزی بر کنارا باریب اوتیردی

برآز گچدی بیری گلدی ایلغالاب
اول یاتان عیالینگ کیشی‌سین سوراب
دیدی بوشلیق چاغانگ بولدی ارکجک

کیشی بوشلیق‌چی‌نی توردی قوجاقلاب

اوندان صونگرا گیتدی قولتقنا الی
بوشلیق‌چا اوزاتدی بر دسته پولی
شکر ادیب خدایه شول وقت دیدی
ایندی آچیلان‌دور باغتمینگ گلی

اوندان صونگرا زایشگاه‌دان گیتدیلر
بگنب بگنب اُیه یتدیلر
شول گون یاقین داشی ایچی یغنانیب
قوتلی بولسین دیب شادلیق اتدیلر

داوارلار کسیلدی اول‌دان باش‌دان
ایل‌لر چاغریلدی یاقین‌دان داش‌دان
اولی ضیافتا یغناندی ایل‌لر
طعام لار چکیلدی چوربادان آش‌دان

یدی گونلاب طوی تماشا قوریلدی
باخشی‌لار اوقدی سازلار وریلدی
غریبا قصارا صدقه پایلاب
نجه‌سنه خلعت دیب بریلدی

صونگرا باریب کیشی باقدی اوغلانا
باقیب آتا مهرین دُکدی اوغلانا
عیال بلن صلاح‌لاشدی ایکیسی
آتاسی‌نـنگ آدین داقدی اوغلانا

اوندان صونگرا آدی قاقاجان بولدی
قاقاجان قاقاجان دیب سُیلدی
زمانانگ چرخ اوریب آیلانشی بلن
قاقاجان داشونگا گُره اولالدی

قاقاجان اولالیب یدی یاشا باردی
آتاسی‌دا اونی مکتبه بردی
قاقاجان هر گونده قاتناب مکتبه
یازدیرمان مکتبه گیدیب گلردی

آشاقی بولگی اوقیب قوتاردی
اوقیماغا اورتا بولگه باردی
اورتا بولگی‌ده قوتاران صونگ
الغرض اوقیدی دیپلمین آلدی

دیپلم‌دان صونگ ایندینامه اتملی

بللی دال‌می دانشگاهه گیتملی
اوقیمالی ایندی ایزینی کسمان
اوقیمالی طبیب یولین توتمالی

قبول بولیب چیقدی کنکورده آدی
آد یازدیریب دانشگاه اوقیدی
اوقیماق‌دان بودی‌اونگ نیتی
طبیب بولماق‌دا دی اونگ امیدی

أیلنملی دیلنده گرگ‌دال دیدی
شیله آیتدیلار بولجق دال دیدی
صونگرا بر وقت حالانیمی آلارین
بویاقین‌دا عیال آلجق دال دیدی

اوقوی قوتاریب اول طبیب بولدی
بر مناسب یردن باریب جای آلدی
مطب آچیب ایشلماگه باشلادی
طبیب‌لیک‌ده ایشی اُران اونگالدی

خبر آلسانگ کیشی بلن عیال‌دان
قاچیب‌دی لار اولاراولقی حال‌دان
اول اوغلانا کوب خرجلار ادنگ

چیقیب‌دورلار ایندی مال‌دان منال‌دان

کوب میش اوغلانندان بولانک طماسی[1]
اوغلانا بویسانیب انا آتاسی
اوغلانا قایغرمان خرجلار ادنگ
الیندن گیدیب دور مال متاسی[2]

کیشی قاراب بر گون عیالا دیدی
یکه چاغا ایکی قوچانگ امیدی
اونقشیق‌دان قایغی‌میز بولماسا گرگ
اوغلمیز یتررر اونقیشیقی ایندی

ایندی یاشیمزینگ کوپی گچیب‌دور
ساویق اینیب قزغنمز اُچیب دور
اونقشیقی‌دا قایغی اتمسک بولجق
چون اوغلمیز دکتر مطب آچیب‌دور

یونه ایندی دفترخانا بارمالی
وصیت‌نامه داشوندا یازمالی

---

۱ - طمع

۲ - متاع

شو اوتیران اُیی شودورشی بلن
ثبت‌لاب سندلاب اوغلابرملی

عیال دیدی هاوا شیله بولمالی
بوای بزدن صونگرا کیمه قالمالی
یکه چاغامیز بار دنیا یُزینده
ایندی گلیب اُزی ایه بولمالی

سندی گچرمک کوینه دشُدی
سند بلن دفترخانا یتشدی
مهرلر وریلدی قول‌لار چکیلدی
سند هم اُی‌ده اوغلانا گچدی

سند دیسنگ دفتر دیسنگ یازیلدی
اوغلان بولان‌زادینگ ایه‌سی بولدی
اوغلانا بخشلاب همه زادینی
آخرینداا اُزی پیاده قالدی

اوغلان ایلکی آز کم اوغرا گیدردی
پول‌دور باشقا زادان بر آز بررردی
برسا بررردی امّا یُرک‌دن

قیسغاناردی کان بره‌سی گلمزدی

اوغلان ایشی توتیب یاخشی کوکلندی
یاخشی یردن باریب بر اُی توتیندی
اُزی صونگرا دورابرا اوْیلانیب
ایلنمک مناسب شو وقت ایندی

بر قیزی بگنلاب قیزدا هم اونی
بر گونده توتدی‌لار اونگ طوینی
آتاسی اناسی طویا قوشیلیب
تازه اُیه گتردی‌لر گلینی

اوغلان ایندی بارابارا بوز یلیار
انا آتا محبتی کملیار
اولارا دا ایندی بریلیان زاددان
اول‌دا یواش یواش کسلیب باریار

صونگرا بولسا خبرلار یندا آلمادی
اول قوجالانگ بارلیقیندا بلمدی
الله انام آتام بار دور دیب
صونگرا اصلا کوینه‌ده گلمدی

اوغلان‌دان اولارا کمک یتمدی
چکن زحمت‌لری درک توتمادی
اوغلان خطا گیتدی یول‌دان آداشدی
وظیفه سین بلیب ادا اتمدی

ایکی قوجا اونقشیق تایدان خور بولدی
ایماگه ایچماگه اُران زار بولدی
اول ناخلف اوغلان سبب بولانسانگ
یاغتی جهان گُزلرینه تار بولدی

بر گون کیشی دیدی عیال گیدایلی
بولماسا یُر قافی‌سینا بارایلی
نامابزدن بیزار بولدی بو اوغلان
آخر مونگ سبب‌نی بلیلی

ایکی قوجا قافی‌سینا باردیلار
توکلت علی‌الله دیب قافی‌وردی‌لار
قافی اچیلارا انتظار چکیب
بر کناره چکیلدیلر دوردیلار

قافی ورلاندان بر زمان گچدی
قافی قوللیق چی‌سی قافینی آچدی

بـوی‌دان باشـا بـر نظـاره ادن صـونگ
کـیم گـرگ کـیم سـزدیب سوراشـدی

باریب دیـدی انانگ آتانگ گلیب‌دوور
ایچری گیرمان داشقی قافی‌دا دوریب‌دوور
بیریسی کمشیریب گُز یاشین دُگیب
بیری‌سی‌ده محزون حال‌دا گُلیب دوور

منـنگ رحمیم گلـدی شـولانگ بولشـنا
بیـری گُـز یادیـب بیـری گُلشـنه
شـو ایکـی قوجانـنگ بولـیب دورانـنا
یاغینگ رحمی کلجک بولیب دورشنا

یُـرگیم بـوزیلدی دورا بلمـدیم
علـت نامـه‌دیـب سـورا بلمـدیم
ایکی‌سی‌نی محزون حالت‌دا گُریب
دوریـب خبرلارنـی آلا بلمـدیم

دکتـر قهـر بلـن داشـاری چـیقدی
بـر ناتانـیش یالـی بـولارا باقـدی
ناقـدر سـوزلری آیـدیب بـولارا

اولانـگ یُـرک‌لرینـی قاتـیادان یاقـدی

دیـدی گیدینگ موندان ال چکینگ‌مندن
سزینگ اوتانجسز لیقنگز آرتیق دورچندن
قارشـا گلـیب دیـلاب دورمالـی مقـا
یـنه‌ده بـرر دیـب أنکـی بـرندن

آتاسـی دیـدی اوغـل دوغری سین‌سویله
یـاش وقتنگـی یـادلاب فکرینگـی آیـلا
انـادن دورشـینگا دوغـان دال دورسینگ
اُزینگـی تانـی یکـه چاپمـا سـن بـیله

دوغانـنگدان بـیلاک خـرجلار ادیلـدی
اوقـودا هـم سـنگا پـول‌لار بـریلدی
منـنگ خـرجیم بلـن سن دکتر بولدینگ
آلغی‌لی بولیار سنیگ سن مندن ایندی

اونقشیق‌میز بتین‌دی وضعمز کـوکدی
سـنی اوقـتماق‌دان امـیدلار کـوب‌دی
اوتانجسـز نسـبتین بـردینگ سـن بیـزه

سن نامردن بیله[1] طمامیز یوق‌دی

منینگ باریم سنگ یولینگدا خرجلاندی
سنگا خرجلاب ایندی الیم بوش قالدی
گل ایندی بو دنیانگ ایشینه قرا
بو گون بر دیب سنگا گلملی بولدی

سن بار دیب بو قفا هرگز گلمرین
بر دیب گلمرین الیم سرمرین
اوتیریب الله‌غه توکل ادیب
نامردینگ چورگنی هرگز ایمرین

نامه بولدی بیله ناخلف چیقدینگ
بزه سن اوتانجسز آدینی داقدینگ
سن بیلاک بز بیلاک آرا آچیلدی
تهمت اودی بلن یُرگمز یاقدینگ

اناسی دیدی آق سویت برانیم خانی
هر بلا گوسیمی گرانیم حانی
سنی آرام اتجک بولیب گیجه‌لر

---

۱ - طمع

سن یاتسین دیب دیگچه دورانیم حانی

قوانیب‌دیم امکلانگدا دورانگدا
قوانیب‌دیم آیاقلانیب یرانگدا
هودی هودی دیب دیزیما سالیب
باغریما باسیب‌دیم یاتیب تورانگدا

سنگا انا مهری سینگمانمیش واخای
سنگ انا رحمینگ گلمزمیش واخای
انا اُزین شیله کویدر سه‌نیه
ناخلف‌لار مونی بلمزمیش واخای

دوقوز آی گورامده گوتیردیم سنی
اُزیم اُویاقالیپ یاتیردیم سنی
تهمت وردینگ انانگ بلن آتانگا
ایندی غم‌لاینا باتیردینگ منی

یُرگینگ قاتی‌می داش‌دان دمردن
قورقمیانگمی بارجق یرینگ قبردان
ایل ایچنده بولدینگ بللی یُزی قره
یُزینگ قرا بولسین قره کومردن

آتا انا آیتمالینی آیتدیلا
کمشریب کمشریب اُیه قایتدیلار

اوّل اوغلانـنگ آیـدان یوقیم سز سوزین
چکـه بلمـان حـال‌دان دُشیب یاتـدیلار

بـولان ماجـرادان نچـه گـون گچـدی
اُی‌دن چیقمالـی دیـب خبـر یتشـدی
بـو خبـری ایکـی قـاری اشـدنده
غـم اُسـتنه یـنه غمـا ساتاشـدی

اوغـلان دیـدی سـند بارلیقـین بلـدیم
ایـندی مـن اول اُیـی ساتمالی بـولدیم
بـر هفـته‌نـگ ایچـنده تحـویل برملـی
همـه بهاسـینی اویـندن آلـدیم

ایچنداکـی باسـیم چیقمالـی بـولدی
شـونگا چنلـی قوشـین چکملـی بـولدی
دیـب یـنه گلـدی ایکنجـی خبـر
یوقسـا قوشـین چُلـه دُکملـی بـولدی

اشـدیب اتاسـی نـنگ حالـی دولاتـدی
اناسـی چیغـریب سـاچینی یـولدی

بـردن ایکـی‌سـی‌ده ییقـیلدی یاتـدی
از قضـا ایکیـی‌سـنگده قضاسـی دولـدی

آجـی سـولی چشـمه چوغماسـا یاخشـی
سـیل گتـریان بولـیت یاغماسـا یاخشـی
داش دوغسـا یاخشی‌دور بولماز اولاددان
بـرناخلف اوغـول دوغماسـا یاخشـی

یارامازگیه

باشـیمی آشـاق سـالیب — اُز اوغـریما باریـاردیم
گاهـی ده سـلام بـریب — گاهـی سـلام آلـیاردیم

قاتـی قاتـی آردیـم‌لاب — بیـری گلـدی اویمـدن
کلّه‌سـی دینـگ یـوقاری — گچبـردی دنگـیمدن

قیسـغاراغا بـر گـیم — گینـیب دور اگنـه
داراجـیق شـلوار گـیب — عینـک وریـب گُـزینه

دیـدم آهـای اوغـلان — سـلامینگ زادینـگ حانی
یُـزینگ اوغـرینا باریانـگ — تانیمانـی سـن منـی

البـته مـن اونـی — تانیش اوغلانـا منگـزتدیم
تانیش اوغـلان مقـا دیـب — مـن اونگـا خبـر قاتـدیم

یانـندا هـم بـر قیـز بـار
گـوردیم چارقدلی باشی
بـرچن اتـدیم یاشـینا
بولسـا اون یـدی یاشی

اول قیـزدا شـوننگ
آداغسی دور اوی اتـدیم
یـاده باجی‌سی‌دور دیب
شـیله خـیالا گیـتدیم

اول اوغـلان دیانـیم
بـردن یُـزیمه باقـدی
اوغـلان دیـب توتانـیم
اولا قیـز بولیب چیقدی

بللـی بـولدی آخـردا
ایکـی‌سی ده قیـز اکـن
بیـری عـادی لـباس‌دا
بیـری دورشی پـوز اکـن

بخشـلاور لالام دیـب
بـر طـرفا سـاویلدیم
اونیـنگا فـرقینه دال
قایـتام اُزم اوتانـدیم

یـاش اولی‌لار یالنقشینی
عـیب بلملـی دال‌دور
نـادب یُـرایت بـودیب
ایـراد آلمالـی دال‌دور

یـنه ده بـر حیلـی بـار
دون یالـی بچلـن
ایکـی اوچ قـارش یـوقاری
چـاک وریـب آچـیلان

یُـرینده سـلفلداب
هـر طـرفا قالغـیار
توفـیق لاردان یوقارسـی
قالغـیان داگُـرنیار

نچه‌سی‌نـنگ کوینگـی
اندامینـی قسـیب‌دوور
ایکـی انیجگینـی
یتـنه‌راگـه باسـیب‌دوور

قـارش یـاریم مظـنه
دلنـیب دور اتگـی
یُـرینده گُـرینار
بالدیـری هـم توفیقـی

بـرجه قـارش یـاب‌دان دا
آردیـم لاب گچـه بلمـز
کوینک اونی قیسب دوور
آردیـم نـی آچـا بلمـز

***

انکـی گیـیان گیمینکدن
نامـا یُـزینگ دُندردینگ
اوز ملّـی لباسـینگدان
نامـه یامـان‌لیق گُـردینگ

اُز ملّـی لباسـینی
قیـزلار گیسـه گلشـر
قیز گیسه اوغـلان گمین
قیـزلیق گُـر کیندن دُشـر

سـنیگ ملّـی لباسـینگ
گلشـکلی انایـی
سـنگ گـیب یُـرانیگ
اونـگ یانـندا هوایـی

بـو شـو وقـت مُـد دیب
اُز گوننگـی خوشـلاما
هـوایا هوسـلنیب
انایـی‌نـی تاشـلاما

قرری لیق

یـیل اُتـدی عمـر گچـدی
کُـز قالـدی یالـین اُچـدی
همـدم بولـیب دور قـارری لـیق
یگـیت‌لـیک آرانـی آچـدی

عمـر گچـدی حسـرت بلـن
قایغـی بلـن محـنت بلـن
بـو دُنیانـنگ یـوق وفاسـی
شـیله گچـدی زحمـت بلـن

گُزلـرینگدن نـور کملـدی
دیـزلارینگدان زور کملـدی
کفینگ سوزینگ چاشغین بولیب
باشـیگدان شـعور کملـدی

بـولار بـولماز ایشـلر اتدینگ
ساغا گیتدینگ سولا گیتدینگ
الله بـرن عمـری بلـن
سـن قـارری لـیق یاشـا یتدینگ

یگـیت لـیک قـدری بلنمـز
گیـتدی گیـتدی هـیچ اَوْریلمـز
گـیدن مکانـندان هرگـز
بـر اوریلـیب خبـر برمـز

یـولا چیقسـانگ ایـش دن یانگـا
دُشـر نـاکس سـنگ ایـزینگا
آهـای قـارری ساویلسـانا
دیـب تشـرورار سـنگا

بـولار بـولماز سـنگا گُلـر
قـارری دیـب طعـنه ورار
طعـنه وران حسـابنی
یکـه تانگـرینگ اُزی بلـر

قـاررا طعـنه ورمـا بتـر
بـو دورمـیش دا سـندن اُتـر
اجـل اگـر قویسـا سـنی
قـارری لـیق سـنگا هـم یتـر

غـرّه بـولما دورمیشـنگا

قـــوانما شـــوندی یاشـــینگا
اگـــرده قویســـالار ســـنی
قـــاررى لـــیق گلـــر باشـــینگا

حـــرمت ادر بـــر نجـــه‌ســـی
دیـــب ایلمیـــنگ قوجاســـی
الله یانـــــــندا بللـــــــی دور
بـــو یگـــیت لـــنگ درجـــه‌ســـی

قـاررى لار بـار کـوب دور یاشی
آغاریـــب کرفگـــی قاشـــی
تجـــربه‌ســـی ایلـــه پـــیدا
چـــون یـــرینده عقلـــی هوشـــی

چاشغین دال دور قاررینگ باری
آراســـیندا کـــوب هوشـــیاری
عقـل هوشـنگ رشـته‌سـی‌نـنگ
آزیـــــنده دور اختـــــیاری

قـــاررى لار بـــار کوپـــی گـــزن
گچنلـــــردن خبـــــر بـــــرن
کـــوب بـــلا لار قارشـــی ســـیندا

قارشـی دوریـب قورسـاق گـرن

قـــاررى گـــریب کـــوب زمانـــی
گـــریب هـــر یاخشـــی یامانـــی
الگـــو دور هـــم نصـــیحت دور
هـــر بـــر ســـوزی هـــم بیانـــی

تجـــربه‌لـــی هـــر بـــر ایـــش‌ده
قـــاررى گـــرگ هـــر گـــنگش‌ده
مصـــــلحت دا اوتیرشـــــیق دا
بولمالـــی دور ایلکـــی بـــاش دا

ســـن عـــبدالله دنـــیا گلدیـــنگ
یگـت لیک گچدی قوجالدینگ
زحمـــت مشـــقت دان باشـــقا
مـــوندان نامـــه بهـــره آلدیـــنگ

بر نامردینگ دویغی‌سی

تازه گلدی درگه — کوینه وردی یُرگه
تازه گلسین ایلری — کوینه گتسین قیراغا

کوینه بلن کویندیم — سیقیب شیره‌سین آلدیم
شیره‌سی قوریان صونگ — قافی‌دان داشا سالدیم

ایلکی منگزتدیم گُله — نچه یئل گزدیک بله
آیران داغ یاغ سایلانیب — آیرانی دُکدیم چُله

کوینه بلن باشلادیم — یگیت لیگی خوشلادیم
تازه گلدی یانیما — کوینه کینی تاشلادیم

اُز خصلتم بلدردیم — من شیطانی گُلدردیم
منگ شو ادن ایشیم — کوینانگ گلین سولدردیم

گورگیلی انا

یاش چاغانگ اتاسی دنیادن اُتدی
چاغا یتیم مشغله‌سین دول اتدی
چاغا آغلاب اناسی هم آغلاردی
یوق‌سزلیق بترراک یقاسین توتدی

چاغا آغلاب اناسی هم آغلاردی
هی آغلاردی یُرگینی داغلاردی
هیچ کیمه دویدرمان یُرک سرینی
یُرگینه قره داشی باغلاردی

گیجه‌لر سسنه قالقیب توواردی
سسی دینگسین‌دیب امجک بررردی
هودی‌لاب یپکّلاب اونی یاتیریب
چاغا اوقلایانچا اول اوتیرارردی

چاغاسینی آرقا باغلاب آساردی
گیدردی کرینه کچه باساردی
یورغان تکشردی هم گیم یویب
شیده شیده اونقشیقنی تافاردی

هودی دیب سالانچاق دا یاتیریب
اونگ باغینی بارماغینا اُتیریب
آلّای آلّای دیب اورازدی اونی
کرینه ایگ اگرردی اوتیریب

اوغلان ایاق لانیب ایندی یُریار
بارا بارا ایندی اولالیب باریار
اناسی ننگ بار امیدی شوندادی
اونگا گئره اول داشیندان قوانیاز

اوغلان ایندی یدی یاشا یتشدی
مکتبه بارماقلیق بوینا دُشدی
مکتبه تابشردی اوغلانی انا
اوغلان اوقوچی‌لانگ خطرنا گچدی

اوغلان اوبا اوقینی قوتاردی
یوقارقی اوقوینگ جاینا باردی
اناسی ده خاللی حال‌سز ایشلاننی
یغناب اونگا خرجلیق دیب ایبردی

آغر ایش دردیندن ساچی آغاردی
کچه باسیب درناق‌لاری گوگردی

اوغلانگ خرجینی یترجک بولیب
آغر ایشلاب ال ایاقی قباردی

شیده شیده زحمت چکدی اول انا
زحمت چکیب درلر دُکدی اول انا
قیش ساویقی تومیس ایسّی‌نی بلمان
آخردا یارامان چُکدی اول انا

اوغلان اوقیب بر مقانا یتشدی
بر اولی دگرلی ایشه قاچیشدی
اوغلان گیردی اولی قازانج‌لی یره
انا حال‌دان دُشیب یاغدای‌دان قاشدی

اوغلان جاین توتدی قازانج‌لی یرده
تانیتدی اُزینی کنت‌ده شهرده
اوغلی اوچون کوب زحمت‌لر چکن‌سنگ
انا ساتاشیب دی آغرلی درده

اوغلان ایشی اولگات بولیب کوکلندی
پول‌لی لار سانینا گچدی اول ایندی
حال‌دان دُشیب ایندی اول قوجا انا
درد دن ایذا چکیب بیلی اَنگیلدی

اُی توتیـــندی شـــهرینگ اور تایـــندان
ایش جای دان داش دال‌دی شونگ قولایندان
داشین ایچین بزاب بر کم سز ادیب
گوچیب گلدی اونگا اُنکی جایندان

اوغـلان ایـندی گوچیب گلـدی اُینه
اُیلـنمک‌لـیک دُشـدی ایـنده کویـنه
طیار ادیب چوغلاب قویدی حاضرلاب
هـر بـر گـرگ زادی اتجـک طویـنا

چاغـرلانلار داش‌دان ایچـدن گلدیلـر
توپلانشـیب گـیدیب گلـین آلـدیلار
گتردیلـــر گلنـــی تشـــریفات بلـــن
گتردیلـــر تـــازه اُیـــه ســـالدیلار

اناســـی اوتیـــردی مـــونگا قوانـــیب
یـوقاری قالـدی تایـا قینا دایانـیب
تماشـــانی گُـــزلاب میلغـــریب دوردی
گُزلـــریندن یـــاش آقـــاردی بگـــنب

انـا دیـدی یتـیم اوغـلان ایـت[1] بـولار
اُلمـان قالسـا بللـی قـوچ یگـیت بـولار
بگـنج حـال دا انـا دیـدی بـو سـوزی
بـو دور کوینه‌لـردن قـالان نقـل لار

گونلر گچیار آیلار گچیار وقت گچیار
بـارا بـارا ایـندی اوضـاع دگشـیار
اینام‌سز بـر سـوز دیـب گلـین انـادن
انـــا اوغـــول آرالاری بولاشـــیار

انـــا گلمیانمـــیش گلنیـــنگ گُـــزینه
اعتـــنا اتمـــیان آیـــدیان ســـوزینه
کـبله‌مانـی اوتیـر سـن قـاررى کمپـر
دیـب شـیله دیانمـیش دوریـب یُـزینه

گلیـنگ گونْـی انـا بولماسـا یاخشـی
نیـراک گتسـه گتسـین گلمسـه یاخشـی
اوغلـوم بـار گلینـم بـار اُیـم بـار دیـب
شـــیله زادلاری دا بلمســـه یاخشـــی

[1] – خورلیق چکر

اوغلان ایش دن بوشاب اُیه گلنده
گلین غذا سفره‌سینی سالاندا
انانگ ایکیمزه یامان قارغایار
دیب بر اطاق‌دا خلوت بولاندا

آیدیان سوزلری چکر یالی دال
یُزینه داغی دوریب باقار یالی دال
خلق اشدمسین بو وریلیان تهمتی
یوقسا ایل ایچینه چیقار یالی دال

یالان دان کمشیریب آغلان بولاردی
اوغلانگ یُرگنه کینه سالاردی
ناحیللی آدم سن سَسینگ چقمیار
دیب تشرلنیب یُزین دالاردی

انانگ بو اویندان خبر یوق دی
اوغول‌دان گلیندن یُرگی آق دی
گلین اونگا شیله توقنسادا هم
گُرگیلی انانیگ نیتی پاک‌دی

هر گون آیدیب قولاق‌لارین دولدردی
یالان آیدیب ماخول اونی قانداردی

آخر اوغلان تسلیم بولدی گلینه
شیدیب اونی اناسندن دانداردی

اوندان بیلاک اونگ اُیتگدی حالی
انانگ ترسنه اَوْریلدی پالی
اناسندن خاص یُرگی ساوییب
اناسندن عزیز گُردی عیالی

اناسینه دیدی ایندی دَک اوتیر
اول ادیان خیالینگ باشنگدان اُتر
بیلمیان مقادیمه بولیان ایشلری
آیدیان سوزلرینگی یادینگا گتر

انا مونی اشدیب اُرگوگ‌دن گلدی
تایاقیناشینب ایا قالدی
بو گُریانیم اویالیق‌می دُیشیم‌می
نامه لگین بیلمان دوریب آنقالدی

اناسی دیدی من دُنَین آدینگا
حالنگ یرینده‌می نامبولدی سنگا
برزاد اشتدینگمی یاده گُردینگمی
قاتی آجیغلانیب دوفولدینگ منگا

اوندان صونگرا اوغلان گیتدی ایزینا
باقمادی انانگ آیدان سوزینه
شوندان گیدیب اُز ایشنه اوغرادی
اَوریلیب باقمادی انانگ یُزینه

انا بویی بلن بُرانیب یاتدی
کوب آغلادی گُزلرینی قیزارتدی
اونگ چاغالیقنی هم اَرین یادلاب
اول قدر آغلادی اُزیندن گیتدی

اوغلان ایش‌دن بوشاب اُینه باردی
عیالینگ حالینی پریشان گُردی
عیال هق هق ادیب یالان دان آغلاب
اُنکی‌لردن بتر بد خبر بردی

چکر داغی دال دور آیدیان زادی
یُرگیمده یاقدی بر سونمز اودی
الامان الامان مونگ الیندن
چگسم داغی گلیار دادی فریادی

اوغلان باریب انانگ قافین چُودی
قهر بلن چویب بر چتین دَوْدی

اول شیطان عیالینگ سوزینه بتب
اناسنه بولماز سوینج‌لر سَوْدی

شیطان گلین اُز ایشنی بتردی
یامان گلین یامان لیقین یتردی
شرینگ نتیجه‌سین آنگلاجق بولیب
قابات یرده قولاق سالیب اوتیردی

اوغول دیدی شو ایچرده جاینگ یوق
ایمک‌دن ایچمک‌دن سنگ پاینگ یوق
سن کمین ایذ اوَی گرگ دال بزه
ایذا یترمک‌ده سننگ تاینگ یوق

بولیان اطاقینگی تیز بوشاتمالی
سن بزه مزاحم موندان گتملی
اوغرینگ نیره بولسا اوغرا شول یره
خلاصه سن بزی خلاص اتملی

انا دیدی حال یوق ناحیل توراین
کیمیم باردیب ایندی کیمه باراین
سن ده منی اُیدن چیقاریب قاویانگ
آخرقی زحمتم کیمه براین

انا دیدی چاغالیقینگ یادا سال
یتیم بولیب قالاننگی یادا سال
من ده اُلیب گیدن بولسام شول وقت
قولتیقیمدا بولاننگی یادا سال

دوقوز آی گوْرام‌ده گُتردیم سنی
سنگا آق سویدیمی برانیم حانی
بولارینگ هیچ بیرین یادا سالمانی
آخردا اُینگدن قاودینگ سن منی

سن سبب‌لی منگ حال سز بولانیم
سن سبب‌لی منگ یول‌دان قالانیم
سنگا یترمگ ده اُزیم خور بولیب
سن سبب‌لی منیگ قوریب سولانیم

شیطان ایه‌لاب دور ای اوغول سنی
اونگ حیله‌سی کوب‌دور یوق‌دور بر چنی
اول شیطاننگ حیله‌سنه اینانیب
اُز اُینگدن قاویب چیقاردینگ منی

سنگا بولسین دیب اُزیم ایمدیم
خورلیقیمی هیچ بر کیمه دیمدیم

ساوقا اُشیب ایسّا بشیب سن اوچون
اول وقت ایشسنی ساویقی دویمادیم

شومی منگا آخر برن پاداشینگ
حق یانیندا حسابلی دور بو ایشنگ
منگ گُرن گُرگی‌لرمنیگ حقیندا
باریرنا شاهد دور گُز بلن قاشینگ

اوغلان گُردی یریب گتمگی مشکل
بر یره اُزینی آتماقی مشکل
ماشین گترمک‌دن باشقایوق چاره
یوقسادا بر یره یتمگی مشکل

اوندان صونگرا گیتدی ماشین گتردی
اول عزیزی اُز اُیندن گُتردی
آیلانیب دولانیب کوچه‌دن کوچا
بر قافی‌نگ یاقینا یتردی

شول قافی‌نی ورَ دیب اشاره اتدی
انانی تاشلادی اُزی قایتدی
اوغلان خطا گیتدی گلین ده شیطان
شیطاننگ نیتی یرینه یتدی

قافی آچیلدی انا سُیرنیب باردی
حال‌دان دُشیب اوتیرمادی قیشاردی
اول اُینگ ایه‌سی آلدی خبرین
بولان واقعه‌نگ خبرین بردی

اونگا کُرفنچه هم یاسقین آتدیلار
بی‌غیرت اوغلانا لعنت اتدیلر
اول اوغلانگ ادن آگرد ایشینه
هر بیر سی بر تویکریک آتدیلار

باران یری انانگ بر قاریناشی
اونگ عیالی هم کوینه بویاشی
انانگ حالینی اشدیب گلدیلر
قونقشی‌لاری قومی یاقینی داشی

دورابارا انانگ حالی دگشیار
قانی گاه‌ده قالیار گاه اشاق قاچیار
آه چکیب اوه چکیب گُزی یاشاریب
اوغلی‌نگ ادنی یادینا دُشیار

انا ایندی جال دان دشیب پسلدی
ایمه‌دن ایچمه‌دن ماخول کسیلدی

آخرقی نفس‌نی چکیب اول انا
دوداقی گوگریب قاباق افیلدی

انا ایندی اغما حالت یاتیب
هذیان آیدیار الرینی قالقیدیب
گاه گُزینی آچیار گل بالام دیب
گل دیب اوغلی‌نگ آدینی توتیار

خورلیق‌لار گُرسه‌ده اوغول دان انا
اگر سالنسادا یاراماز گونه
هر بر خورلیق گُرسه اوغول ایندن
انانگ یُرگی شوندا دور ینه

انانگ نفسی قرقرا دُشدی
امانتین برمک وقتی یتشدی
عمر سایی گون گُرمدیک اول انا
عمری تمام بولیب دنیادن گچدی

دیری کا انادن ترسه باقیلیار
اُی‌دن قاویب قوشی چُله دکیلیار
دوغری آدی توتیلمیان انانگ
اُلندن صونگ اونگ آدی داقیلیار

انـــه کابـــه اجـــوجان دیـــب سُـــیلیار
انـــا جـــان دیـــب ال دن الـــه آلیـــنار
حقـــی شـــو دور اصـــلی انانـــی ســـویمک
ایـــندی کینـــی ملـــت مســـخره بیلـــیار

دیـــری کـــا انانـــی راضـــی اتملـــی
دیـــری کـــا آدینـــی دوغـــری توتمالـــی
انانـــنگ رضـــاســـی حقیـــنگ رضاســـی
اونـــنگ اوچـــون شـــرع یولیـــنا گتملـــی

اوغـــلان ســـالدی انـــا بـــر آغـــریارا
اُزی بـــولدی حـــق یانیـــندا یُـــزی قـــره
گُرگیلـــی انانـــنگ گونـــین شـــرح ادیـــب
عـــبدالله نـــنگ ســـوزی یـــتدی آخـــرا

حکایت حیله‌گر اُز حیله‌سینه جولاشار

دیســم بیــری بــاردی بیــری هــم یــوق
بــرجه شــک بــاردی قرالــی آق دی

ســیچان گُرســه باریــب اُزیــن آتــاردی
کاســنی قاچــریب کاســین تــوتاردی

ایمـــزیندن اول اونـــی اویـــناردی
سیچان حیوان بیلاک شیلاک یاینـاردی

ســیچان لاردا اونــدان شــیله قــورقاردی
چــیقا بــیلمان حــین‌لــرینده بــوقاردی

چیقســاق خطر باردیب گُررینگ اتدیلر
چیقا بلمان کوب وقت جین‌دا یاتدیلار

اول پشــیک قابــات‌دان قابــادا گــزدی
گُرســه چیق‌جاق دال‌لر طماسین اُزدی

پشــک اونــدان گیــتدی هــیچ گُرینمدی
نیــراک گیدانــنی هــیچ کــیم بــیلمدی

پشـــیک ایـــندی دَوَرک‌ده گُـــرننوق
اونـــنگ نیـــرده لیگـــی بللـــی بولانـــوق

پشیک باشقا یرده مسکن توتیبدی
اوریلیب کاسماگه نقشه چکیب‌دی

سیچان‌لار چیقابلمان یاتان‌دان صونگرا
یاتان‌دان نچه‌گون اُتن‌دن صونگرا

بیرین ایبردی‌لر حینیگ باشنا
بر سر اتسین دَوَرگنه داشینا

برچه سیچان گلدی حینندن چقیب
حین‌دن چقیب دوردی اطرافا باقیب

یه‌نه‌ده اوریلیب حینه باردی
پشک یوق‌لقینگ خبرین بردی

پشیک یوق‌لیقنی ماخول بیلدیلر
بگندیلر اوینادی‌لار گُلدیلر

***

پشیک اُز یانندان نقشه لار چکیب
قابات یرده یاتدی بولارا باقیب

گُرینمانی یه ایزینا گیتدی
بر قابات یر تافیب بوقیلیب یاتدی

سیچان‌لار طرفنا گلدی کاده یر باسیب
قولاق‌لارین سالآب قورغین قیسب

ادن ایشلریمه پشیمان دیب
عاجر بولدیم حالیم پریشان دیب

آغلان بولیب گُزلریندن یاش دُکیب
سیچان‌لانگ حینینه آشاق‌دان باقیب

دیدی حالیم یوق دور گُزیم کسنوق
بیلم‌ده قالانوق دیزیم ایسانوق

قاررییدیم من ایندی گتمگیم یاقین
موندان اول دنیاگه کوچمگیم یاقین

راضی‌لاسجاق بولیب من سزه گلدیم
دنیاننگ پوچ‌لیقنی من ایندی بیلدیم

گچنلردن گلینگ ایندی گچیلینگ
دوغان بولیب یُرگ‌لری آچایلینگ

حین‌دن چیقیب گلینگ منگا ال برینگ
قاررری دوغانمز دیب یانیمدا دورینگ

آغلان بولیب یاش گتردی گزینه
ایناندرجق بولیب آیدیان سوزینه

قاررى سیچان اهلاب یریندن توردی
یالانچی‌دور قایدینگ دیب هایقردی

اُنکی‌جه دور اُیدگان دال دوگزلری
حیله‌دن دور همه آیدیان سوزلری

پشیک یواش یُریب یاقینا باردی
سیچان لاردا مونگ گلیاننی گردی

همه‌جه‌سی یورتیب حینه باردی‌لار
حین ایچندن مونی گزلاب دوردیلار

اوندان پشیک دیدی آهای سیچان‌لار
من‌دن قورقیب حین ایچنه قاچان‌لار

ایندی من اُنکی دال مندن قورقمانگز
اُنکی مقادیب مندن اُرکمانگز

قاررى سیچان ینه دیدی یالان‌دور
سزی ایجک بولیب قاررى بولان‌دور

اول ظالمینگ اُنکی‌جه دور گزلری
حیله‌بلن ایجک بولیار سزلری

گل‌حین‌ده اوتیرینگ آغزینا بارمانگ
اول گتین یوق بولسین هیچ قولاق برمانگ

سیچان‌لار همه سی قیغردی بردن
اوغرا موندان قرانگ چُکر بو یردن

قیغردی‌لار بردن گزینگ اُنکی‌سی
گزینگ اُنکی‌سی‌دور گزینگ اُنکی‌دور

شول وقت پشگینگ حالی بوزیلدی
سیچان لاردان اونک طماسی اُزیلدی

توریب گیتدی آشاق سالیب باشنی
گزلمدی دورَگنی داشینی

شول وقت‌دا اونگا بر ایت ساتاشدی
اونی قاوالاب سُره ایزنا دُشدی

ایت ایزیندان یتیب اوردی دیشینی
اندامین یارالاب آلدی هوشنی

ادن حیله‌لری توتمادی دَرَک
پشیک ایندی حیله اتمسه گرک

پشیک ادن حیله‌سینه چولاشدی
ایت‌دن یارالانیب قانا بولاشدی

حیله ادن حیله‌سینه چولاشار
قویی قازان قازان قویسنه دُشر

انا دلی

بیر اورنی ایه‌لنسنگ
ناچه دلی‌ده بیلسنگ

ملیته دایانج‌دور
کوب قیمت‌لی‌بر گنج‌دور

کبلشماگه عار اتسه
دل هم آرادان گتسه

حرمت قویسا دلنه
راضی بولاردی انه

عالم‌لیق‌دا بللسنگ
انا دلین تاشلاما

انا دلی قوانج‌دور
بلسنگ مونگ بهاسین

کیم دلینی خوار اتسه
ترکمنیگ آدی یتر

انا مهرین بلنه
حرمت قویسا بو حق‌دا

بلّه باش‌دان اُترمه
تفاوت‌سز اوتیرمه

بلنسه گینگ‌دور قاتی
یگت‌لرینگ همتی

اربت زادلار مُد بولیار
ترکمن قوری آد بولیار

اَود آلینگ حق سوزدن
غیرت وهمت سزدن

یکه بر دل قولاّنیار
قولانماغی بورج بولیار

قولاً نماغی واجب بل
توتماغین هرگز ینگل

ترکمن آدینگ بیترمه
آی منگا نامه دیب

ترکمن ادبیاتی
ساقلاماغا گرگ‌دور

داب دستورلار یاد بولیار
داب دل گتسه آرادان

یگیت‌لر اشدینگ بزدن
داب دستور ساقلاماغا

یورت‌لرده دل کوب بولیار
فارس دلی هم رسمی دل

فارس دلی رسمی دل
ترکمن انا دلینگی

حکایت: کوب طمعچی آچ قالار

قدیم ایامیندن دیسم حکایت
حکایتا بر دم ادینگ عنایت

قـــدیم ایامیـــندا کچـــن زمـــان‌دا
داغ‌لـیق هـم دره‌لـیک ساوا مکـان‌دا

بـــر اوزاق مکـــان‌دا داغ آراســـیندا
بـر اوبـا جایلاشـیب داغیـنگ پسـنده

بـر پـس مکـان دیسـنگ بولجق بـر تله
اوچ دوغـان اوچ یتـیم یاشـاردی بلـه

اوچـی سـی‌ده بیکار ایش‌ده پایی یوق
یاشـاماغا بـر عمـل‌لـی جایـی یـوق

بـولانگ قـارین‌لاری آچ دی همیشـه
اول اوچـینگ بیـری‌ده گتمـزدی ایشـه

خـوردی لار ایماگـه زادلاری یـوق‌دی
یاشـــایان یرلـــری دارجـــا یاتـــاق‌دی

بـو اوچـی‌سـی بـر گـون اوتیردی اُشیب
چـورک تاپمـاق بـاره‌سیندا اویلاشـیب

آخـــرینـدا شـــو نتـــیجه یتدیلـــر
اودیـن سـاتماق لیقینـگ فکـرین اتدیلر

بللدیلـــر بیـــرین شـــونی اتماگـــه
پالـتا آلـیب جـنگل سـاری گـتماگه

بلّـــنن پالتانـــی بیلیـــنه ســـالدی
بـرجه ایچـم سـویت هم ایچماگه آلدی

شـوننگ بلـن اوغـراب جـنگله بـاردی
چـم‌لـی آغـاچ گُـزلاب قـرادی دوردی

گُـردی آغاچ‌لارینگ باری گوگ اکن
چاپماغـا بـر قـوری آغـاچ یـوق اکـن

یـــنه گیدبـــردی گُـــرلگه بـــاردی
بـــر اولـــی یقـــیلان آغاجـــی گُـــردی

چاپماغـا بیلیـندن پالتانـی آچـدی
بـــر عجایـــب زادا گُزلـــری دُشـــدی

بـــر اولاقـــان قـــره یـــیلان یاتانمـــیش
اولاقـان میش آغـاچ داشـین توتانمیش

اوغـلان اول آغاجـینگ خیـرندان گچدی
اول یـیلان دان قورقـیب رنگـی اُشـدی

یـــیلان ایـــه‌لـــنب یاتـــان اودینـــی
اوغلانـــی چاغـــردی توتـــیب آدینـــی

اوغـــلان بـــو حکمـــته حیـــرانا قالـــیار
یـــیلان آدیـــن توتـــیب مونـــی چاغـــریار

اوغـــلان یـــواش یـــواش یاقیـــنا بـــاردی
یـیلانـــیگ ســـوزلرین دیـــنگلدی دوردی

یـیلان دیـــدی ایچجک سویدینگ بر منگا
درگـــــنه قـــــزل بـــــراین ســـــنگا

اوغـلان اونگا ایچجک سویدینی بردی
قـــزل حانـــی دیـــب الـلـــرین ســـردی

یـــیلان دیـــدی ســـوزیم بـــر دور بـــرارین
سـن سوید بردینگ من سوزیم‌ده دورارین

قوریق‌دان بو بوغون چافیپ آلارسینگ
قـــزل بـــولار قولتیقـــنگا سالارســـینگ

بـــو ســـری هـــیچ کیمســـه بلملـــی دال‌دور
هـــیچ کمیـــنگ خبـــری بولمالـــی دال‌دور

هر گون‌ده گلرسینگ سویت گتررسینگ
بـــر بوغونـــی چافـــیب ســـن گتررســـینگ

اوندان آرتیق چاپسانگ ضرر چکرسینگ
گلـــن بختـــی الیـــنگ بلـــن یقارســـینگ

بـــو عمـــل هـــر گـــون‌ده دوام تافـــاردی
بـــر بوغـــون‌دان بـــر قـــزل‌دا قـــوفاردی

اوچ دوغاننگ اوچی‌سی‌ده دوق بولدی
خورلـیق‌دا آرادان گـیدیب یوق بولدی

بـــارا بـــارا اولار ســـری دُیـــدی‌لار
قـزل کـوب راک بولاغاسـا دیـدی‌لـر

اوغلانـــا دیـــدی‌لـــر ایـــندی بارانگـــدا
ســـویدی‌ده هُـــدرلاب اونگـــا بـــرنگده

ناچـه بوغـون قـالان بولسـا ورارسـینگ
قـزلینگ همـه‌سـین آلـیب گلرسـینگ

اوغـلان دیـدی یـیلان بلـن عهـدیم‌بار
اگـــر دانســـم بوگونمیـــز بوزیلـــیار

کوب قیسّاب اوغلانی مجاب اتدیلر
کوب قزلینگ طما[1]سینا یاتدیلار

اوغلان دُشدی طماچی‌لانگ یلنه
یولا دُشدی پالتا آلیب الینه

پالتانی گُتریب جنگله باردی
اکیدن سودینی یلانا بردی

بوغوندا آرتیق ماج پالتانی وردی
وردی ولیم بر عجایب زاد گُردی

قزلینگ درگی پورسی ات بولدی
یلان‌دا چالنیب ورنیب اُلدی

اوغلان ایندی ماخول قالدی پیاده
اول ادن عهدینی سالمادی یادا

طمانی عهدیندن ایلری بلدی
پالتاسینی سالاّب اُیه بوش گلدی

قناعت اتمده گونده بیرینه
آخر دُشدی بی‌صبرلیق گیرینه

---

۱ - طمع.

اُنکی دوران اُنکی غریب‌لیق گلدی
شول غریب‌لیق ینه ایزا اوریلدی

نتیجه:

بر نجه سی قناعت‌سز چالیشیار
دوغری دا بولماسا باریب بولاشیار

هر بر بولار بولماز جایا باریارلار
قازانج دیب اودا سوا وریارلار

بی‌صبرلیق آخریقاسین توتیار
الری بوش قالیب گیزلنیب یاتیار

آلبریار حلال حرام سایغارمان
بولسا بولسین دیب ایسه قایغرمان

قناعت اتمسه باریا اگر
حکاتینگ شرحی مانگلاینا دگر

بو داستانی تمام اتدی عبدالله
خلاف ادن بولسام استغفرالله

گُریب‌لیک

آدمینگ اینگ پسی گوریب‌لیک اَدَر
ناچه‌ده آیتسانگ ترسینگه گیدر
اُز آیدانی بیلر کفی دینگلمز
یالان آیدار دوداق لارین قوریدار
گُریب‌لر باشغانی گُرسی گلمز
بیرین اواغاسانگ دوراسی گلمز
بیری تازه‌لسه گرگ لی زادین
قوتلیق آیتماغا باراسی گلمز
بیری بر اولی ایش بترن بولسا
یاسیناودان اُزین اُترن بولسا

گُریب گُره بلمز دیر یالان‌دور
هر چند اُز یانندا اوتیران بولسا
فلان کس فلان زاد آلیب دور دیر
بر داغسی ایندی بر زاد بولیب‌دور دیر
یاده بیر زاد یازسا یاده کبلسه
بوده بر زاد بلن بولیب‌دور دیر
گُریب خلقی هم ده منلیک‌چی بولار
هم گُریب‌لیک اَدَر هم اُزین اَوَر

ناچه آیتسانگ‌دا بر قولاق برمز
اُزی آیدار اُزی آیدانا گُلر

عبدالله دیر گُریب لیک‌دن گلمز سود
خیر گُرمز هرگز حسد دان حسود
عرب‌لاردا بر مثل بار شو حقدا
اول دا شو دور الحسود لا یسود

یوریمیان شئ

دَفر جکلاب شیله اَوَه سریارین
برآردمیار قایتام ایزینا گیدیار
گتسین دیب بار زوریمی بریارین
اوندادا خبر یوق اُنکی سین ادیار

یره دُشیب نوختاسیندان چکیارین
اَوینه پنجه‌لاب دانه دُکیارین
تایاق بلن بَورلرینه قاقیارین
اوندا دا بولانوق ایزینا دفیار

ایندی الیم چکدیم ارکنه قاودیم
نوختاسین سیفاریب اَشگنی سویدیم
اُرجشمانی ایندی دیبندن قویدم
هوانی ارجشمک اُزیم یادادیار

هر کیمینگ مینگی‌دن بریلن پائی بار
بیری دورغین بولیار بیری یُریار
هر کیمینگ اُزنینگ قسمتی بولیار
یورغین شکر ادیار دورغین صبر ادیار

قارری‌لیق

بیل‌لرینگ اگر لیب‌دور — سننیگ وقتنگ بولیب‌دور
ایندی گُلینگ سولیب‌دور — ایلکی ترگل بولسانگدا

الینگ توتدینگ بیلینگه — تایاق الیب الینگه
بر یاقین‌جاق یولینگا — آنگساد گیدا بلمرسینگ

تیغیز دینگ آرریقلاندینگ — جوان دینگ قارری بولدینگ
الینگه تایاق آلدینگ — دیز آغرسا تاشانسنگ

آیاقینگ دیز چاناقینگ — آغریان دور آیاقینگ
اگرلمسین تایاقینگ — آغر امینگی گوتریان

یتیم قارری

بو دنیا قویمایار بر سیخلی حالی
گاه عاقل ادیار گاه اَدَر دالی
یتیم بولدی دیمک بولار اول کیشا
قارری‌لیق دا اُلسه اگر عیالی

تظاهرلیق

تظاهـر اتمسـنگ یاخشـی گـل ای مـومن عـبادت‌دا
اول اوغـرا گتمسنگ یاخشی ثوابـی‌دور یـوق یـرینده

گـناه کارلیک‌دور بیلیگ اول عـبادت‌دا تظاهـرلیق
گـناهه باتماسـانگ یاخشـی ریـا دور اول گـناه‌دور اول

یالنسـانگ هـم ادب اتسـنگ سـن اگـر بارلـی گوریـنده
بیلنیگـی اپمسـنگ یاخشـی بـو بـر پسـت‌دن پسنگ ایشی

یُـزینگ چـتمه قـیاق باقمـا کـیم اُزیـن سن چه بیلیان‌دور
یرینگ‌دن قوپماسانگ یاخشی ولـی اول بیـرین گـرنگده

سلام برمک و سلام آلماق

سـلام بـرمک‌لیک‌دن زیـان یتشـمز
چـین یگیت سلام‌سز دنگنگدن گچمز
سـلام بـرمان گچسـه اگـر دوشینگدان
اونگـا آدم آدیـن دیمـک گلشـمز

سـلام آلنماسـا سـلام بـرن‌دن
اونقـی آغـرراق‌دور اول بـرمدیک‌دن

سـلام آلمایانـنگ مثالـی شـودور
بـر یاتـان قـرا داش یاخشـی‌دور اوندان

اسلامینگ ارکانی، ایمانـنگ شرطلری

شـو باش‌زاددور اسلام دینـنگ ارکانی
مـومن بولسانگ گل‌ده شو باشی تانی
توحیددور نمـازدور روزه‌دور زکات
اول بیـری‌ده حـج‌دور بولسـا امکانـی

یـنه بـر زاد بـار ایمانـا درک
هـر مسـلمان اونـی بلمگـی گـرگ
الله بـر دور فرشـته‌لـر، کـتابلار
ایلچـی‌لـردور چین‌دان اینانسین یُرک

قـیامت‌دا بـر گـون قـائم بولمالـی
حساب اوچـون محشر جایـا گلملـی
یاخشـی یامـان بـاری الله‌دان دیـب
بـو بیـرین‌ده اُران تحقـیق بلملـی

المک حق‌دور ینه دیرلمک حق‌دور
بـو بـاره‌دا ذره شـک شبه یـوق‌دور
ایـنانمادیق داش‌دور دیـن‌دان بـولارا

قش فصلی

قار گلدی یاغیش گلدی
گویز ساویلدی قیش گلدی
توفار توفار قوش گلدی
هر یردن دانه گزلاب
ایندی بولدی یالانگاچ
آغر یافراق‌لی آغاچ
قرقاول دورهم تراج
کله‌سین قارا سوقار
باقماز داشار ساوقنا
آوچی گیدر آوینا
آلیب گلر اُینه
بر جانوری آولاب
گچلگه‌یول لار یتر
داغی چُلی قار توتار
قارلی چوقرا باتار
یول اوغرینی بلمدیک
اُی‌دن اُیه گچلر
کُرک‌لی یول آچیلار
زورلی یگیت قوچی‌لار
آغر یولی آچان‌لار
چیقماق بولماز داشاری
گیجانگ کوب‌دور خطری
بولار قورت‌لانگ ناهاری
اُسگرمان چیقاسا
داشیندا قورت کَولنیار
مال تاشادا یرلنیار

عو عو ادیب آیلانیار
ایماگه اوغر تابمان

فشینگ فصلی ساویلار
قیش گچر توقسان دولار
ساوقینگ گویجی دَولر
یازدان شمال اُسن صونگ

گونگلیمه اَود

بوگون ده سندن کچر
غم چکماگین ای گونگلیم
حاولیقماسن اول اُچر
غم اودی‌نگ یالینی
دورسانگ اونیگ اوینده
غیرت ادیب قورقمانی
دورمانی مومندان قاچار
غم لشکری باسلیب

گون بگون سنی باسار
غم اوینده قاوشاسانگ
اول‌دا هم سنی قیسار
باشا گلر فکر لر
داریقما بو دورمشا
امیدلی بول سن مدام
شادلیق یلی هم اوسر
نومیدلیق‌دان ال گُتر

یالقیم اوریب گول چیقار
بولیت سیرلیب آسمان‌دان
یاغتی‌لیق نورین دُکر
نورین سچیب جهانا
یامان گون یاخشی بولار
یامان گونلر ساویلار
یوق بولیب یره چُکر
غم شوندا دورا بلمز

یوق‌دور اوندا کوب دوام — قرانقینگ عمری آزدور
امیدلی بول المدام — سن هم ایندی چیق غم‌دان
سن هم ایندی غیرات ات — منا دیجگمی دیدیم
سوزیمی اتدیم تمام — اوُد بریب گونگلیمه

تابشرغی: قیش قایغی سی اوچون

بیلینگ قوشا اوراق توت — قیش قایغی‌سین تومیس ات
قیش قایغی‌سز بولارسینگ — کُرک آل‌دا خرمن آت

زحمت چکسنگ دَر سچسنگ — یالتانماق‌لیق‌دان گچسگ
قیش قایغی‌سز بولارسینگ — چوالینگ آغزین آچسانگ

دَوَرگه نظر سال — تومیس یاتما دیزا قال
قیش قایغی‌سز بولارسینگ — قاریلر نچادان اَود اَل

یغناب قویب یال اتسنگ — یاقماق زادی بول اتسنگ
قش قایغی‌سز بولارسینگ — اُلین گونه قوریتسانگ

بیغم‌لیق یولین توتیب — یالتانیپ قالسانگ یاتیب
زاد یومقی دیب گلرسینگ — بی‌درک وقتنگ اُتب

تابشرغی

بو سرای‌دا مسافر سن — اوزینگی اولی توتما بیله
بو سرای‌دا مسافر سن — اوریلمانی گتمه شیله

تنینگی قوما قاتارسنگ — اُتدی‌لر سن هم اُترسینگ
بو سرای‌دا مسافر سن — قافی‌سز اُی‌ده یاتارسینگ

قالمادی‌لار انا آتا — چین مقادیب اتمه خطا
بو سرای‌دا مسافر سن — میندردرلر آغاج آطا

اجل قاشینگدان یاقین‌دور — خطاگتسنگ ایشنگ قین‌دور
بو سرای‌دا مسافر سن — بردن گلر یل تکین‌دور

قاجا بلمز هیچ بر یانا — هرکیم گلسه بو میدانا
بو سرای‌دا مسافر سن — بو دنیا بر دگش خانه

شک‌سز بوگون قضانگ دولار — اولی کوشُک‌لر سندن قالار
سن بوتای‌دا مسافر سن — ملک‌الموت جانگ آلار

توکل ات بر خدایه — اینانماغین بو سرایه
بو سرای‌دا مسافر سن — بارماقانگ اول خوفلی جایه

تـــوبه ات بـــولما شـــرمنده تـوت سفر آذوقه‌سین موندا
بـــو ســـرای‌دا مســـافر ســـن روســـیاه بولماغـــین اونـــدا

یالانچی دنیا

وفاســـز دنیانـــیگ آلـــداماق ایشـــی
یالانچی‌نینگ ایشی مـدام شـیله‌دور
آزاجـیق نـوش بـر کـوب ورار نیشـی
یالانچـی دنیانـنگ ایشـی شـیله‌دور

نچـه سـی اُلـدی دیب فاتا[1] آلیب‌دوور
نچه‌سی دوغـدی دیـب اویـناب گلُیب‌دوور
بیـری‌سـی آچلیب بیـری سولیب‌دوور
یالانچـی دنیانـنگ ایشـی شـیله‌دوور

بیـرننگ قافـی‌سیندا چـادر قوریلـیار
بیـــرننگ اُیـــنده دُمـــبک وریلـــیار
بیـری بـاش یـوقاری بیـری انگلـیار

---

۱ – فاتحه.

یالانچـی دنیانـنگ ایشـی شـیله‌دور

بیـری اوتیـر ایکـی دیـزین قـوجاقلاب
بیری‌ده مست بولیب کیفینی کوکلاب
سـایغارمانی یاخشـی یامـان ایـاقلاب
یالانچـی دنیانـنگ ایشـی شـیله‌دور

بیری عید گلدی دیب وقتین چاغلایار
اُویـن بـزاب داشـین ایچـین چـوغلایار
بیـری گچنلـرین یـادلاب آغلایـار
یالانچـی دنیانـنگ ایشـی شـیله‌دور

غافـل آدم گـل سـن قایغـی‌سـز یاتمـا
دورمیش مدام‌لیق دیب اُزینگی توتما
قاتـی یقـیار قایغـرماز شـونی اونـوتما
یالاچـی دنیانـنگ ایشـی شـیله‌دور

غریبنگ حالی قیش گونلرنده

کسیب باریا یوقاری‌ننگ سُرتگی
یل بریاردا کوینه کومانگ یرتیقی

دیسنگ غریب بو کومانگ ایه‌سی
برجه یورغان همه‌سی‌نگ اُرتگی

گونده ایکی آرقا چراتان گلیار
اول ایکی آرقادا اُلدیم یانیار
یه‌نه‌ده یاقماغا چراتان گرگ
هرگون گترماگه گتملی بولیار

قیزغین اوتیران‌لار آگاه بولمالی
شولارینگ حالینی یادا سالمالی
مسلمان سن مسلمانگ حالیندان
قین‌لیق گونلرینده خبر آلمالی

اوغلان یادی

دورت آی‌لیق قام اجم اُلیب قالانیم
اجه تایدان یتیم اوغلان بولانیم
مامام ساقلاب اونی اجه بلنیم
اوغلان‌لیق‌هی اوغلان‌لیق هی اوغلان‌لیق

مامامآ اجه دیب سینین توتانیم
نیراک گتسه من هم بله گیدانیم
چاغالیق نازینی اونگا آدانیم

اوغلان‌لیق هی اوغلان‌لیق هی اوغلان‌لیق

دائی‌لامی عمو، آتا گُرنیم
اوغلان نازین ادیب بوینم بورانیم
مامامینگ دیزیندا یاتیب تورانیم
اوغلان‌لیق‌هی اوغلان‌لیق هی اوغلان‌لیق

مامام انا مهرین سینگدریب منگا
تا دنیا بار من مدیون من‌دورین اونگا
مهرین سایسام هنوز آزدور شاننا
اوغلان‌لیق هی اوغلان‌لیق هی اوغلان‌لیق

هوس بلن آقچه چاریق گینم
قوزی باقیب گوگ‌لیک دزده گزنیم
مامامآ اجه دیب اونی سینم
اوغلان‌لیق هی اوغلان‌لیق هی اوغلان‌لیق

کچیک گرگنگی اله آلانیم
قوزی‌لاری هایداب اوده سالانیم
اوغلان وقتیم قوزی چوپان بولانیم
اوغلان‌لیق هی اوغلان‌لیق هی اوغلان‌لیق

قولاغیما سازدی قوزی‌لانگ سسی

سس‌لری سالاردی منگا هوسی
امدرماگه مالاب تابسا انه‌سی
اوغلاق‌لیق هی اوغلان‌لیق هی اوغلان‌لیق

قوزینی قویبریب اُیه گلنیم
چمچه بلن سویت‌دن کُفک یالانیم
قایماقینی چمچه بلن دولانیم
اوغلاق‌لیق هی اوغلان‌لیق هی اوغلان‌لیق

تومیس وقتی یایلاق یورده گلنیم
قایانگ اتگینده قوین اوت یولانیم
مامام سُیب سویگینه گُلنیم
اوغلاق‌لیق هی اوغلان‌لیق هی اوغلان‌لیق

قارقی اوباسینی اوبام بلنیم
اوبانگ نیرده دیسه قارقی دینیم
قوین ایمک اوچون سلمه یغانیم
اوغلاق‌لیق هی اوغلان‌لیق هی اوغلان‌لیق

گرگانینگ سوینا چُمیب یُزنیم
قایانگ اتگینده یورتیب گزنیم
الله‌ریم قیدیریب بُوسلن یغانیم

اوغلاق‌لیق هی اوغلان‌لیق هی اوغلان‌لیق

نه شیرین مش اوغلان لیقینگ دورانی
بلنمزمیش اوندا یاخشی یامانی
قایغی غم‌دن دینج‌دور روحی روانی
اوغلاق‌لیق هی اوغلان‌لیق هی اوغلان‌لیق

یاش‌دا دیسنگ ایندی باریب برچنه
یاش اولی‌لیق دردی هم گلدی اُستنه
کاشکی اوغلان بولسام بر کره ینه
اوغلاق‌لیق هی اوغلان‌لیق هی اوغلان‌لیق

بر سگسان‌یدی یاشیمدان اُتیب
قاررى لیقینگ دردی یاقامی توتیب
من عبدالله اوغلان‌لیقی یاد ادیب
قوشقی‌یازدیم اوغلان‌لیق هی اوغلان‌لیق

آغز برلیگینگ پیداسی و فضول‌لقینگ جزاسی

دیسم سزه بر قیسغاجا حکایت
حکایتا بردم ادینگ عنایت

بر اوبادا باردی بر ایکی قارداش
دایخاندی‌لار فکرلری اوغرداش

ایکی سیننگ‌ده دنگدی اکیان یرلری
دنگدی داشیندا کی چکن جارلاری

آق‌دان گوگ‌دن اکردیلر ایکیسی
اُزلری‌دی اکین لرینگ ساقیسی

یغیم وقتی یغناردی‌لار برلشیب
بیربیری‌نینگ ایشلرینه یتشیب

کمک‌لشیب یغناردی‌لار محصولی
نچه‌سی دیمه‌دی نچه‌سی سولی

سودا بولسا دنگلاب سواراردی‌لار
دنگلاب اکین‌لره سوبرردی‌لر

بولانگ محبتی آرتیق‌دی شیله
بولارینگ وحدتی مشهور ایله

هر محصولی اُز وقتندا یغلیب
یرینگ بر چتنده دوریب اویلیب[1]

---

۱ - انباشته.

ایکیندی‌دن صونگرا گون‌هم یاشاندا
گزک گزک قالار دیلار باشیندا

ایلکی اولی دوغان قالمالی بولدی
کچی‌نی اوغرادیب بر اُزی قالدی

اولی اوتیردی‌دا محصوله باقدی
اُز محصولیندان التب کچینکا دُکدی

کچی‌نینگ قالمالی گزگی یتدی
کچی قالدی اولی اُینه گیتدی

کچی اوتیردی‌دا فکره گتیدی
گُز آیلادی محصول‌لارا سر اتدی

بوده محصول‌لارا بر زمان باقدی
اُزینگکدن التب اولینقا دُکدی

ایکیسی یُرک‌دش ایشلری اونگ‌دی
آلان محصول‌لاری بر فرق‌سز دنگدی

اولینگ خبری یوق کچینگ ادن‌دن
کچینگ خبری یوق اولینگ دُکندن

بیر بیرینه شیله مهربان‌دی‌لار
دیرسینگ برتن‌ده هم بر جان دی‌لار

حکایتـــنگ اول بولگـــنه بارایلـــی
آخـــر نامـــه بولـــیار اونـــی گُریلـــی

***

شـول وقـت اوبـادا بـر دل[1] گُـرینیار
هـیچ کـیم اونـنگ کـیم‌لیگنـی بلمـیار

صـونگرا بولسـا موضـوع آشـکار بولیار
بـــو دل بولســـا اُز کنتـــندن قویلـــیار

ایشـی فضـول لـیق مـیش بـر آرا بـوزان
یوقـیم‌سـز ایشـلرینگ اوغـرینـدا گـزن

بـــو کیشـــی بارهـــا اوبـــا قاچشـــیب
آدم لاریـــنگ قیلیغنـــی آلشـــیب

ایکـی آران دگشـدرمک مـیش ایشـی
دزگین لـری بولاشـدرماق‌مـیش ایشـی

شـو ایشـی اتمسـه کـیف‌سـز بولارمیش
شـو پسـت‌لـیک‌دن اُزی لذّت آلارمیش

---

۱ - ناشناس.

گـیجه گوندیـز فکـری ذکری بوزماق‌میش
بـوزماغا یـر گُـزلاب ایش گزمک‌میش

ایکـی دوغانیـنگ قیلیغـنا یتیک بولیب‌دور
آزدیرماغـــی یُـــرگنه آلـــیب‌دور

اولیـنگ یانـنا باریـار دوداغـین یـالاب
آوچـی تـوله‌یالـی قوریغـین بـولاب

مونـنگ یانـنا باریـار یالچـی‌لـیق ادیـب
سـوزیم بـار سـنگا دیـب اوینـی توتـیب

سـنی یاخشـی تانیان سن یاخشی کیشی
امّـا اول دوغانیـنگ سـنگ بلـن ایشـی

آیـتمایان زادی یـوق سـنگا درکلـی
سـنگا تـای‌دان بولـیب یامـان یُرکلـی

یُرگـی دولـی‌مـیش سـنگ طـرفینگدان
کـوب ایذا گُریانمیش سننگ کفینگدن

اوغـلان مونـی اشدیب اُرکوگدن گلیار
آرادا سـوز یـوق‌دی بـو ناحـیل بولـیار

تافـان شـوم سـوزلرین سـوزلیار دوریب
یـــنه دیـــار اُز ســـوزلرین آرتـــدریب

اولی بولیب اوندان سنگا سیلاغ یوق
سنگ هیچ زادینگا اینام ادنوق

منینگ محصولیمدان آلیب‌دور دیار
اکدیب اُزینکا قویب‌دور دیار

شیدیب مونینگ یُرگینی تورزیار
یُرگنی قارالدیب مهرینی بوزیار

سونگرا گیدیب کچینگ یانا باریار
اوندادا هم توله کمین یالنیار

اونگا دیار سن کچی سن اول اولی
اولی کچا مهربانلی بولمالی

امّا بیله دال‌میش اول سندن دولی
سن اونینگ گُزینه کساکی یالی

آخر اولینگ کچا مهری بولمالی
کچیم دیب سنی عزیز بلملی

مهر دورسین اولی دشمن‌میش سنگا
کینه‌دن دولی‌میش اونگ سندن یانگا

دیار دوغان دال‌دور دشمن دور منگا
یُرگیم دولی‌دور من اوندان یانگا

قالان گونی نچه کیسه گتریب
اکدیانمیش منگ مالیمدان گوتریب

اوغلان وا عجب دیب آیاقا قالیار
آرادا سوز یوق‌دی ناجوره بولیار

الغرض مونینگ‌دا حالی بوزیلیار
دوغانندان کلی مهری اُزیلیار

فضول حایسی پورسی بولسا یالادی
ایکی دوغان آراسانی بولادی

اُنکی بولان محبتی دَودی‌لر
بیربیرینڈن یُزلرینی ساودی‌لار

بولار نچه وقت گزدیلر شیله
یاش‌اولی‌لار دیدی‌لر بولیمار بیله

بولانگ محبتین اولی ایل بلیار
آرادا بر فضول بولمالی بولیار

یاش‌اولی‌لار چالشدی بارشدرماغا
بو ایکی دوغانی یاراشدرماغا

یاش‌اولی‌لانگ صلاح بلشنه گُره
ایکی‌سینی چاغردی‌لار بر یره

اوتیردیلار سوراشدیلار سبابی
فضولینگ آیدانی برلانگ جوابی

آرادا خبرچی کیم‌دی دیدی‌لر
ایکی‌سی‌ده فضولی سالغی بردی‌لر

ایبردی‌لر گتردی‌لر فضولی
قارشی قارشی اوترتدیلار فضولی

بو فتنه‌نی سن سالدینگمی دیدی‌لر
خبرچی‌سن بولدینگمی دیدی‌لر

سن‌دینگمی ایکی دوغان آراسین بوزان
سن دینگمی خبرچی آرادا گزن

ادن ایشینگ ترس‌لیگنی بیلیانگمی
الله عذابنی یادا سالیانگمی

فضول دیدی همه‌سنی من اتدیم
اُز فکریمه گره مقصودا یتدیم

منگ ایشیم ایکی آرانی بوزماق
اونی مونی مونی اونگا چولاماق

شونیالی ایشلردن لذت آلیارین
بر کره اتمسم توقات بولیارین

باشارانیم خلق آراسین دگرمک
آرا بولاماغا بوش خبر برمک

شوندا ایکی دوغان رازی بیلدیلر
بیربیرینی گزلاب میلغیب گلدیلر

یُرک‌لار آق‌لانیب یُزلر آچیلدی
محبت‌لر یُرکلرینه قوشیلدی

اوغشاشدی‌لار بیربیرینی قوجاقلاب
اوغرادی‌لار ینه ارانی کوک‌لاب

اشدیب فضولینگ شوم‌لیق سوزینی
تویکریک بلن دولدردی‌لار یُزینی

هر آدم بر شبّاق وردی یُزینه
تویکردی‌لر یزینه هم گزینه

اول اوبادان چیقاردی‌لار قاودی‌لار
اول بلانی باش‌لاریندان ساودی‌لار

آغز برلیک آغر ایشی بترر
آغز آلالیق بارجانگی‌دا یترر

عبدالله دیر کیمنک یتسه ایذاسی
آخر شودور فضول‌لقینگ جزاسی

خطاب به جوانان

هـــان جـــوانان عزیـــز تـــرکمن
کـــای عزیـــزانِ امـیدِ ایـــن وطـــن

شـــعر مـــن باشـــد زبـــان مـــادری
پـــند و انـــدرزت دهـــد از هـــر دری

زبـان مـادری تـو ترکمنـی اسـت
در اصالت بودنش هیچ شبه نیست

تـــو زبـــان مـــادری را پـــاس‌دار
پـاس‌داری را بخـود واجـب شـمار

ایـن زبـان مـادری فـرهنگ ماسـت
هـم سـرود دلنشـین آهـنگ ماسـت

ایـن زبـان مـادری فـرهنگ ماسـت
گـر تـوجه نشـود ایـن ننـگ ماسـت

نـیک گفـتا در گذشـته شـاعری
قدر زر زرگر شناسد قدر گوهر گوهری

گـر تـو هـم اینگونه فرهنگ داشتی
از کـــتابم بـــرگه برمیداشـــتی

آشـنا شـو بـا زبـان مـادری
طالـب توفـیق تـو آهنگـری